

Motion till riksdagen

1988/89:Jo278

av Erik Holmkvist (m)

Ökat nyföretagande inom jordbruket i de nordliga länen

Målsättningen "en levande landsbygd" skall naturligtvis även gälla de nordliga länen. Ingen del av landet är mer beroende av jordbrukets utveckling, för att nå målsättningen, än de nordliga länen.

När människor flyttar, när jord- och skogsbruksföretagen läggs ned, försvinner även underlaget för skolor, barnomsorg och äldrevård. Busslinjerna upphör. Taxi försvinner. Butiken läggs ner. Postkontoret har då för länge sedan stängts och ersatts av postbud. En tidigare levande landsbygd dör, kvar blir de äldre, som blir allt ensammar, får allt längre till sina grannar, vänner och bekanta. Barnen har då sedan många år flyttat till södra Sverige och Mellansverige, om de inte varit lyckliga att ha funnit sin utkomst i kustens mer expansiva näringsliv.

Det som skyndar på denna utveckling mer än kanske något annat är att de unga flickorna flyttar. Kvar ännu något år blir pojkarna, men även de flyttar snart. I områden i det norrländska inlandet går det upp till fyra pojkar på varje flicka — en ohållbar situation.

Bussningen i Pajala av flickor var ett bevis på obalans och ett rop på hjälp från ett inland, som hastigt töms på sin ungdom — i första hand flickorna. Det var inget jippo som massmedia gjorde det till.

Mer än någonsin tidigare är dagens landsbygdsbefolkning beroende av att landsbygdens samlade resurser tas till vara på ett effektivt sätt. I de nordliga länen mer än någon annanstans, har vår regionalpolitik en avgörande påverkan på utvecklingen. För att inte landsbygden skall fortsätta att tunnna ut ytterligare krävs insatser utöver det vanliga. Den socialdemokratiska politiken har på ett tydligt sätt medverkat till att avfolka landsbygden och därigenom skapat svårigheter för de människor som vill bo kvar där.

Exempel:

- I de kommunala monopolen har den sociala servicen helt koncentrerats till tätorterna.
- Ständigt återkommande bensinskattehöjningar som fördyrat särskilt för de som bor på landsbygden, där alternativ kollektiv trafik ofta saknas.
- En allmänt destruktiv skattepolitik i övrigt.
- Vägar som inte får normalt underhåll och därigenom blir allt sämre att färdas på.

- Den statliga styrningen av bidrag till kommunerna, som tvingar dessa att lägga ned glesbygdsskolor och säga nej till byggande i glesbygd.

Och inte minst det ensidiga stödet under flera decennier till enbart de stora KR-jordbruken har hindrat en mer normal utveckling mot kombinationssysselsättning, vilket skulle ha varit en bättre politik för att kunna behålla en levande landsbygd.

Lönsamheten inom jordbruket, som redan nu är otillräcklig, tenderar att bli sämre i början på 90-talet — i synnerhet i Norrlandslänen. Detta tar sig uttryck i en allt högre medelålder och att allt fler jordbrukare lägger ner sina gårdar. Exempelvis minskar antalet aktiva brukare i Norrbotten med 5 per månad. På åtta år har antalet aktiva brukare minskat med 40 procent i Norrbottens län, från 1 100 år 1980 till 680 i dag. Flera skäl ligger bakom denna utveckling. Ett och kanske det mest avgörande är att lönsamheten inte räcker till för någon nyetablering. Medan priset för investeringar i en normalgård i dag ligger på omkring 2,5 miljoner kronor, bär samma gård inte högre kapitalkostnader än ca 700 000 kronor. Det går således inte att nyetablera sig inom jordbruket.

Under de senaste 20 åren har det norrbottniska jordbruket inte producerat mat som räckt till att föda den norrbottniska befolkningen:

- 1986 producerade jordbruket i Norrbotten ca 29 procent av smörkonsumtionen i länet.
- Inget av den ost vi konsumerade.
- 59 procent av det nötkött vi behövde.
- 9 procent av fläskkonsumtionen.
- 20 procent av fårköttet etc.

Situationen skulle i ett skymnings- eller krigsläge snabbt bli omöjlig.

Det finns kommuner med endast ett fåtal aktiva jordbrukare kvar. Exempelvis har Jokkmokk i dag endast fyra aktiva brukare. Jordbrukets föreningsrörelse får allt svårare att lämna service till sina glest utspridda aktiva brukare/medlemmar.

För att vi också i framtiden skall ha kvar en levande landsbygd krävs insatser utöver det vanliga. Det behövs ett helt batteri av åtgärder.

- Hinder för nyetablering måste undanröjas. Räntekostnaderna måste ses över.
- Lönsamhetsutvecklingen måste bli stabil, utan alltför kraftiga svängningar.
- Särbestämmelserna för Norrlandsjordbruket måste tillskapas inför EG-anpassningen.
- Ansvaret och kostnaderna för landskapsmiljö och landskapsvård kan inte utan ersättning läggas på de aktiva jordbrukarna.
- Ur beredskapssynpunkt är det viktigt och önskvärt att produktion av livsmedel är någorlunda jämt fördelad över landet. Det norrländska jordbruket kan inte tunnas ut ytterligare. Detta gäller alldeles särskilt Norrbotten.
- Produktion av livsmedel bör om möjligt innebära att varje region i landet blir självförsörjande av de viktigaste basmatvarorna, så också Norrlandslänen.

- Regionala fraktstöd bör studeras och värderas bland de åtgärder som måste till för bibehållande av ett livskraftigt jordbruk.
- Skattepolitiken får inte innebära en strypning av näringens fortbestånd.
- Det arbetande kapitalet i ett jordbruk skall inte drabbas av förmögenhetsskatt.
- I annan motion föreslår vi ändringar i skattepolitiken, som totalt skulle innebära ca 3 000 kronor i lägre skatter för en normalgård, förutom ändringar i gåvo- och arvsskatterna.

Hemställan

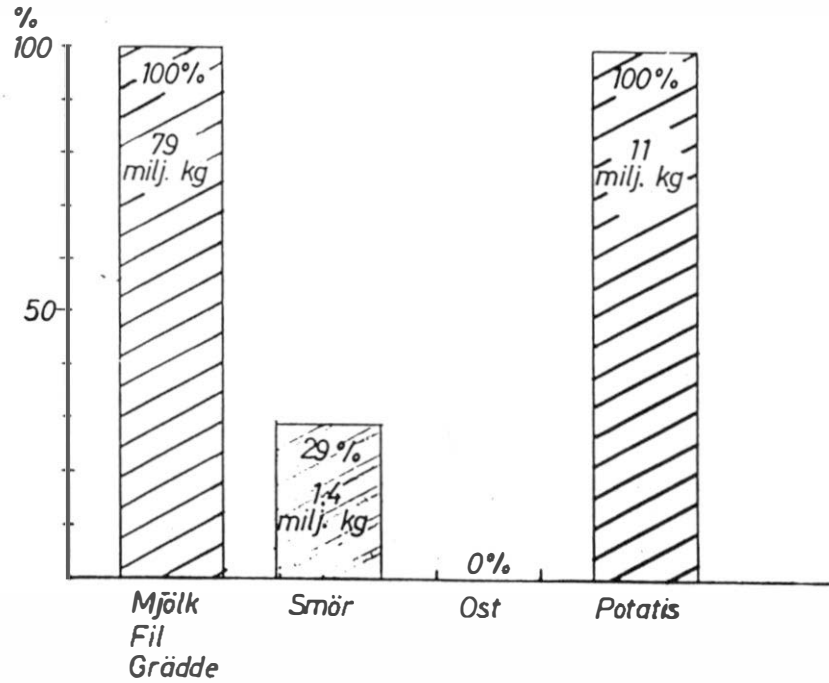
Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om nödvändigheten av ett ökat nyföretagande inom jordbruket i de norra länen i allmänhet och i Norrbotten i synnerhet.

Stockholm den 25 januari 1989

Erik Holmkvist (m)

PRODUKTIONSBALANS FÖR JORDBRUKSPRODUKTER 1986

PRODUKTIONSBALANS FÖR JORDBRUKSPRODUKTER 1986

